

Håkon Christie: Middelalderen bygger i tre. Universitetsforlaget, Oslo – Bergen – Tromsø, 1974. 73 s. Nkr. 34,-. Ill.

Hans-Emil Lidén: Middelalderen bygger i stein. Universitetsforlaget, Oslo – Bergen – Tromsø, 1974. 79 s. Nkr. 34,-. Ill.

De to bøger har samme udgangspunkt ved at koncentrere sig om det håndværks- og bygningsmæssige i henholdsvis træ- og stenbyggeri og ved primært at henvende sig til samme læserskare: studerende i middelalderarkæologi. Bøgerne giver korte koncise oplysninger om så at sige alt vedrørende byggeri i middelalderen lige fra materialer over fundamenter og værktøj til konstruktioner. Som hånd- og opslagsværker er de to bøger fortræffelige, selvom manglen på registre vanskeliggør opslag. Bøgerne er forsynet med et væld af pædagogisk fremragende illustrationer i tegning og foto. De to bøger behandler naturligt nok forholdene i Norge, men med hyppige henvisninger til nabolandene, hvorfor det kan undre en smule, at Håkon Christie i sin omtale af sammenføjning af vægplanker i stavbyggeri ikke omtaler muligheden med tætsammenstillede stavplanker med løs fjeder, således som det har været tilfældet i Lunds St. Maria Minor og i Greensted. Til slut et lille principielt forbehold over for de to bøger, som med udbytte kan benyttes af danske bygningsinteresserede: det er undertiden uheldigt at behandle og opfatte middelalderen som én historisk helhed – f. eks. kommer Hans-Emil Lidéns afsnit om byggeprocessen med omtale af organisationen fra bygmester til »bygghytte« til at virke som omfattende hele middelalderen.

Axel Bolvig

Eric Hamoir: *Qualité Princièrè et Dignités Nobiliaires. Essai comparatif sur les distinctions de dignités au sein du Second Ordre dans divers pays.* Librairie Encyclopédique, Bruxelles, 1974. 242 s.

Volume XLIX af »Studies presented to the International Commission for the History of Representative and Parliamentary Institutions« er dels et praktisk hjælpemiddel for den politiske og biografiske historieforskning, dels et selvstændigt bidrag til socialhistorien.

Forfatteren, født 1934 og civiløkonom fra École Solvay, indtager en ledende stilling i Belgiens forsikringsvæsen. Hans produktion inden for økonomisk historie og genealogi er omfattende. Lige som Coulborn's »Feudalism in History« behandler redegørelsen for Anden Stand såvel adelen i Europa som i de oversøiske kulturlande. Bogen støtter sig på meddelelser fra en række lande. De få oplysninger om danske forhold er gennemgående rigtige. For Skandinavien optræder i litteraturfortegnelsen den svenske Statsheraldiker Gunnar Scheffer. Danmark nævnes iøvrigt kun bibliografisk i forbindelse med Prins Peters redegørelse for Tibets aristokrati i beretningen for den tredje ekspedition til Centralasien.

De fleste dyrkere af engelsk historie er vel klar over, at den britiske minister i 20'ernes begyndelse Edward Wood er identisk med 1st Baron Irwin, Indiens vicekonge 1926–31, 3rd Viscount Halifax, det Forenede Kongeriges udenrigsminister ved den anden verdenskrigs udbrud, samt 1st Earl of Halifax, ambassadør i Washington ved dens slutning. »Burke's«, »Debrett's« og andre håndbøger giver god indsigt i systemet. Kendere af tysk historie ved, at der er hjælp at hente hos »Gotha«, når man vil have bekræftet en formodning om, at en mediatiseret greve fra det Hellige Romerske Rige kan være finere rangeret end en preussisk fyrste. Franske adelsgrader, så vel de regulære som

de mange »par courtoisie«, følger det almindelige vest- og sydeuropæiske skema, men Pairs de France kræver lige som Grander af Spanien en nærmere terminologisk redegørelse. Til at forstå og vurdere prædikater og titler også i fortidens Rusland, i den muslimske verden, i Indien og i det Fjerne Østen er bogen et godt hjælpemiddel. Indholdsfortegnelsen er overskuelig, navne- og stedregistret er udmærket.

Betragter man bogen som et bidrag til socialhistorien, er det som at færdes i en skygernes verden. Trods billedblades glæde ved det blå blod har praktisk talt kun Storbritannien en endnu levende adelstradition, og de resterende monarkiers tal er ringe. Men indtil første verdenskrig prægede, trods industrialismens voksende omformning af samfundene, det feudale og bureaukratiske aristokrati mange af Europas lande. Og i mellemkrigstidens Polen og Ungarn, Italien og Spanien var »le Second Ordre« en betydningsfuld politisk, økonomisk og kulturel faktor. Den sociale historie har gradvist udviklet sig, især som et led i de forskellige befolkningsgruppers selvhævdelse og opstigning til den politiske magt. Bourgeoisiet, bondestanden og arbejderklassen har succesivt været hovedtemaer. Ved at redegøre for nogle i sin tid vigtige formaliteter belyser Hamoir nogle af fortidens vigtige realiteter og bidrager dermed til et ofte forsømt område af samfundshistorien.

Jørgen Tvevad

Philip Grierson: Numismatics. Oxford University Press, 1975. x+211 s., illstr. £ 3.95 indbundet (paperback £ 1.50).

Philip Grierson, professor i Cambridge og Bruxelles, er en af vor tids kendteste middelaldernumismatikere. Han har flere gange demonstreret sin all-round orientering, bl. a. ved den sidste udgave af den ræsonnerende *Bibliographie Numismatique* (Bruxelles 1966). Ud over at være en stringent forsker har han en glimrende fremstillingsevne, og hans indføring i numismatik for historikere vil sikkert vise sin nytte i mange år. Bogen præsenterer europæisk og asiatisk møntvæsen gennem tiderne, men særlig interesse har afsnittene om mønttyper og -indskrifter, møntfremstilling og numismatisk teknik. Kapitlet om de forskellige typer af møntfund, hvis klassifikationsprincipper, som forfatteren selv bemærker, kan være indbyrdes modstridende, har allerede vakt diskussion (se Otto Mørkholm i *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad* 1975, s. 147). Bogen afsluttes med et afsnit om museer, mønthandel og møntsamlere, hvori der kommer nyttige bemærkninger om betingelserne for numismatisk forskning samt en bibliografi. Den er i 1976 kommet i en fransk udgave.

Forfatteren belyser sit emne med gode eksempler. Enkelte synspunkter kan dog virke provokerende. Der er således næppe mange moderne nordiske museumsfolk eller videnskabsmænd, der vil gå ind for Griersons idé om, at møntfund efter bearbejdning og publikation i almindelighed ikke skal holdes samlet, men tværtimod kan spredes f. eks. til private samlere for studiebrug (s. 139). Forfatteren er dog her i overensstemmelse med vor kendteste ældre middelaldernumismatiker, Christian Jürgensen Thomsen, der som Grierson forenede pasningen af en privat møntsamling med fremragende tjeneste overfor offentligheden.

Jørgen Steen Jensen

Lars Bugge Andersen, H. Toft Jensen, Viggo Plum og Søren Villadsen: Samfundsanalyse og Erhvervsstruktur. Kbh., Paludans Fiol-bibliotek, 1974.

Forfattergruppen Bugge Andersen, Toft Jensen, Plum og Villadsen, alle samfundsfagskandidater, har i en årrække samarbejdet om en række undersøgelser af kommuneud-